

**Stanowisko PIIT do zmiany projektu ustawy o ochronie danych osobowych
w zakresie usunięcia z treści projektu ustawy krajowej opcji dostosowawczej
przewidzianej w art. 8 ust. 1 RODO dot. obniżenia granicy wiekowej z 16 do 13 lat**

Polska Izba Informatyki i Telekomunikacji (PIIT) pragnie przedstawić swoje stanowisko w związku z proponowanymi zmianami w art. 5 projektu ustawy o ochronie danych osobowych z dnia 8 lutego 2018 r., dostosowującej polski porządek prawny do rozporządzenia parlamentu europejskiego i rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (RODO).

PIIT od początku uczestniczył w procesie konsultacji tej istotnej dla wszystkich przedsiębiorców ustawy i chciałby wyrazić uznanie dla dotychczasowej formy pracy nad tym projektem. Przepisy były bowiem przygotowywane przy otwartości dla konsultacji i we współpracy z przedsiębiorcami, taki tryb pracy pozwolił na uwzględnienie szeregu postulatów strony społecznej. Niestety, w ostatnim czasie do projektu ustawy wprowadzone zostały zmiany, które mogą skomplikować i jak już trudny i kosztowny proces dostosowania firm do nowej rzeczywistości.

Dotychczasowe wersje projektu ustawy o ochronie danych, od nieformalnych zapisów roboczych z marca 2017 r., poprzez projekt skierowany we wrześniu 2017 r. do konsultacji publicznych, jak i projekt datowany na 8 lutego br., przewidywały obniżenie do 13 lat granicy wieku dziecka, poniżej której jego rodzice mieliby wyrażać zgodę na korzystanie przez to dziecko z usług społeczeństwa informacyjnego oferowanych mu bezpośrednio. Taki sposób uregulowania tej kwestii był zgodny przede wszystkim z postanowieniami Kodeksu Cywilnego, które nadają dzieciom powyżej 13, a poniżej 16 roku życia swobodę w zakresie podejmowania pewnych czynności prawnych. Zgodny był również z postulatami zgłoszonymi przez szerokie grono podmiotów uczestniczących w dyskusji nad wdrażaniem do polskiego porządku prawnego rozwiązań zgodnych z RODO. Przyjęcie takiego rozwiązania było także od samego początku prac jednoznacznie deklarowane przez Ministerstwo Cyfryzacji.

PIIT z niepokojem zauważa, że na etapie Komitetu Stałego Rady Ministrów, czyli praktycznie w ostatnim -etapie poprzedzającym przyjęcie projektu ustawy przez Radę Ministrów, artykuł ten został zaskakująco zmieniony, a tym samym wiek konieczny do skutecznego wyrażenia zgody uregulowany będzie wprost przez RODO i wynosić będzie 16 lat. Zmiana ta nie została odnotowana w sprawozdaniu z posiedzenia Komitetu Stałego Rady Ministrów, a projekt został opublikowany w ramach Rządowego Centrum Legislacji dopiero przed posiedzeniem Komisji Prawniczej (6 marca w godzinach popołudniowych). To kilkudniowe opóźnienie publikacji projektu, sprawiło, że strona społeczna nie była w stanie zapoznać się z brzmieniem projektu ustawy i była zmuszona polegać na informacjach nieoficjalnych. W ramach udostępnionych dokumentów brakuje także uzasadnienia, dlaczego Rząd zdecydował się na odejście od kompromisu zawartego w konsultacjach społecznych

i międzyresortowych. Kładzie się to cieniem na dorobku wzorcowo dotychczas prowadzonego procesu legislacyjnego.

Kolejny raz podkreślić trzeba, że zgodnie z art. 15 Kodeksu Cywilnego małoletni, którzy ukończyli 13 lat mają ograniczoną zdolność do czynności prawnych, a więc mogą zawierać umowy powszechnie zawierane w drobnych sprawach życia codziennego czy zarządzać swoim zarobkiem. Stąd podwyższanie granicy wieku w przypadku przepisów ochrony danych osobowych jest niezrozumiałe. Również Projektodawca ustawy w uzasadnieniu do projektu ustawy (datowany na 12 września 2017 r.) wskazywał: „Przyjmując regulację kodeksu cywilnego jako „wzorzec regulacyjny” i możliwy punkt odniesienia przy ocenie adekwatnego wieku podejmowania świadomych decyzji przez małoletnich, należy wskazać, iż wyrażenie zgody na przetwarzanie danych osobowych stanowi jednocześnie oświadczenie woli w rozumieniu k.c.”

Określenie w związku z reformą ochrony danych osobowych granicy wieku na 16 lat nie odpowiada uprawnieniom posiadanym przez osoby młodsze (np. możliwość zarejestrowania się w portalu – rejestracja może nieść dużo większe konsekwencje niż zgoda na przetwarzanie danych, czy możliwość zawierania transakcji handlowych na podstawie kodeksu cywilnego), czy umiejętnościom które posiadają one w zakresie działania w ramach usług dostępnych przez internet.

Dużą część internautów stanowią osoby z wiekowego przedziału 13- 16 lat, więc wprowadzona do projektu przepisów zmiana będzie miała wysokie oddziaływanie na techniczno-organizacyjne aspekty wdrożenia RODO przez przedsiębiorców. Ponadto, niepraktyczną konsekwencją wprowadzenia tego rozwiązania będzie to, że po 25 maja osoby w przedziale wiekowym 13 – 16 lat byłby zmuszone do korzystania z usług elektronicznych pod nadzorem rodzica lub opiekuna. Można to sobie wyobrazić w przypadku dzieci poniżej 13 roku życia, ale jest to wysoce problematycznie w przypadku nastolatków, którzy bardzo często posiadają własne urządzenia mobilne i w sposób aktywny samodzielnie korzystają z usług elektronicznych.

Dodatkowo, poddanie omawianej kwestii wprost pod regulację RODO może utrudnić funkcjonowanie znacznej liczbie podmiotów (np. oferujących aplikacje rodzicielskie), gdyż nie będą one w stanie legalnie przetwarzać informacji o lokalizacji dzieci.

Wobec powyższego, zwracamy się z apelem o przywrócenie poprzedniego brzmienia art. 5 i obniżenia wieku, w którym osoba fizyczna będzie mogła skutecznie wyrazić zgodę na przetwarzanie danych osobowych, do 13 lat.